

¹ Per a usos ja molt antics, i anàlegs, en francès —com «je lui ferai mon jeu *puir*»— veg. Tilander, *ZRPf.* XLVI, 666-78. —² Forma que degué haver estat general en temps primers de la llengua. En derivats es mantenia encara en l'ús comú, en el segle XV, pronunciant *nuvalét* el diminutiu de *nuvol*: «encara eren vermells certs *nuvalets* en Occident, e ja aquells de Orient eren tornats molt lluents per los resplandents raigs del sol ---» (*Decam.* x, intr., 551.5 (trad. *nuvoletti*)).

*Pudor, pudorós, V. púdic Pudós, V. pudir Pudir, V. podrir Puoc, V. pugó (PUÇA) Puell, V. pua Puella, puella, V. poncella Puer, V. pua i puça Puericia, pueril, puerilitat, puerperal, puerperi, V. poncella Pues i puesto, a penes cal recordar que són castellanismes intolerables i ben gratuïts Pugat, V. pua Pugentella, V. polenta (POL-LEN) Puger, pugera, V. puja (pa de ~) Pugera, V. punyera Pugerol, pugès, pugesa, pugesada, pugosal, puget, V. puig Púgil, pugilat, pugilisme, -lista, pugilometre, pugna, pugnaç, pugnacitat, pugnador, pugnans, pugnar, V. puny Pugó, pugona, V. puça Pui, puïar, V. puig +Puidar 'evacuar', 'abandonar (un lloc)', singular alteració de *buidar* que observem en aquest sentit en alguns textos valencians medievals: «si Déus ha umplit tal vexell de les dites virtuts, no pot *puydar* sinó ço que té» a. 1433; sobretot en la carta de 1399 es veu segura la identitat etimològica amb *buydar*: «manà al dit Mn. Gilabert que, en pena de 10 florins, *puydàs* lo terme de la ciutat» i abans en el mateix text s'ha dit «tot hom dels bandos --- *buydàs* la ciutat e son terme» (Rubio Vela, *Epist. Val. Med.*, 122.16, 303.108). Havent de ser variant fonètic-frascològica de *buidar*, aquesta forma no té explicació fàcil: ¿simple contaminació d'algun mot de sentit i forma no gaire diferent, potser *partir* o *perdre*? No m'acaba de convèncer. Caldria cercar més indicis en pro de la sospita de pronúncia morisca (amb ultracorreció de l'arabisme $p > b$). Tanmateix potser sí, recordant el nombre gran de casos d'aquest arabisme ertòpic, que veiem en les comèdies morisques de Lope de Vega i coetanis; i d'altra banda el fet que en aqueixes bandositats de l'Horta de València el paper dels moriscos degué ser molt gran.*

PUIG, del ll. *pōdium* 'parapet prominent entorn de l'amfiteatre', 'repisa', d'on 'eminència en el terreny' i després 'puig, turó': venia del gr. *πόδιον* 'petge elevat', pròpiament diminutiu de *πούς, ποδός*, 'peu'. □ 1.⁴ ⁵⁰ *doc.*: en textos literaris des del S. XIII i en formes com *pui* o *puio* ja abunda en docs. des de la fi del S. ix.

«Blanquerna mudà sa cella en un puig qui era a un miller de l'esgleya», Lluïl (*Blanq.*, *NCl.* II, 260.21), «un alt *pug* prés del abadia» (id. II, 45.23); també sovint en la *Cròn.* de Jaume I, veg. la cita que ja n'hem donat a *POU*.

Pràcticament, però, ja podem comptar com a testimoni catalans, encara que en baix ll., amb la terminació sovint una mica llatinitzada, tots els de docs. que

donen el mot amb *ú*, entre els quals el més antic és el del nom de *Puig-reig*, poble i castell del Baix Berguedà, que apareix com a *Puio Regis* en l'acte de consagració de la Seu d'Urgell, de l'any 839 (n.º 244). Tot seguit en col·leccions molts l'*InvlC* en docs. ross.: «isso *puio* ubi est mata» a. 875 (81), i en molts del segle que segueix: *puio* el 890, nou més dels anys 937 a 993, i moltíssims dels Ss. XI i ss. En algun d'ells ja apareix la *-o* escapçada, com en un de relatiu a Cerdanya-Confient: «fidelis ero ad te Guillelmu comitem de tuis castris aut castellis, terra et honore, rochis vel *puis*, condirectis vel heremis ---: scilicet Sancto Martino Castri et castro de Miralies, et castellum de Cherralt et ---» a. 1081 (RLR III, 280). En un de 1244 ja figura un personatge *P. de Puç* (treves entre Foix i el bisbe d'Urgell, PPujol, *DocVgUrg.* IX, 52).

Com és ben sabut *pui* és la forma pròpia del NO. del domini lingüístic, comprenent de ple tot Pallars i Ribagorça; però havent-se estès, segons es desprèn de la toponímia, fins més ençà de la Serra de Cadí; i, en la franja de l'extrem Oest, fins cap a l'Ebre almenys. El tenim allà sobretot com a genèric toponímic: *Pui des Bruixes* (Arestui), *Pui de Vilantede* (Aidí), *Pui de Miravall* a Estaon, *Pui del Tabaca* a Esterri de Cardós, *Pui de muntèjzu* al NNO. de Tor, *Pui de Salòria* a llevant de Farrera etc. Però també com a apellatiu d'ús lliure: 'el cim de la muntanya': *um púí, lo púí*, Vall de Cardós, Farrera, «a Juverri hi ha un *púí* i un planell» Farrera, 1933. *Mall dels Pui* (o *Forcanada*), nom de la muntanya més escarida de la V. d'Aran, entre Viella, Benasc i l'Artiga de Lin.

Cap als extrems orientals d'aquesta àrea hi ha hagut en algun cas vacil·lació entre una pronúncia antiga *púí* i reducció a *pi*: *Puimorèn* o *Pimorèn* el gran port entre Cerdanya i Foix; *Moli del Pi*, a la vall de St. Martí de Sobremunt ha de sortir de *Pui*, segons dades recollides i l'observació del lloc (1965), ja enfora de l'àrea actual de *pui*, car és en el límit entre Lluçanès i Plana de Vic, on se sent *puig*. Reducció semblant s'observa en el genèric d'alguns rodals alt-aragonesos: *Piocastillón, Piocuculo, Pierretuno*, en el terme de Baraguàs, prop de Jaca. També pels Pirineus NO. veiem reduccions semblants si bé en alguns també s'hi dona la reducció inversa, amb pèrdua de la *í*. ⁴⁵ *Pipaderni* *PODIA PATERNA* n. pl. a Sopeira (per a la *-i*, veg. *E. T. C.* I, 137), i allí prop *Purodona*. A Cabó, *Pubèu*, i d'altra banda *Pi Forcat* i *Pillat* < *Puig* *llat* *PODIUM LATUM* (1957). A la ratlla del llenguadocià ja trobem la reducció de tipus occità: *Pè Bòrri* (reducció de *pèc* < *pueig*) als Angles de Capcir, *iim pœc* a Vingrau, i en posició proclítica *pèd del ---, pèd del ---, püèd del ---* (1960).

A l'evolució de sentit, des del *podium* de l'amfiteatre, va fer Balari algunes observacions que encara conserven valor, en l'opuscle *Influència de la Civil. Romana en Catalunya*, 1888, pp. 28-32, i *Orig. Cat.*, 38ss.; per a la resta dels dominis hispànics, MzPi. (*Orig.*, 156-7, 427-8). En llatí *PODIUM* s'aplicà sobretot a la balconada prominent, reservada en el circ a l'emperador; i en Palladi [S. IV] ja apareix aplicat a una altura. El